

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTITIEI

Anexa nr.30
la Hotărârea Consiliului INJ
nr.1/2 din 31 ianuarie 2014

CURRICULUM
la disciplina

„DEONTOLOGIA ȘI ETICA PROFESIONALĂ A PROCURORULUI”

(candidați la funcția de procuror)

AUTOR:
Victor ABABII,
Procuror, șef al Secției securitate internă
din cadrul Procuraturii Generale

_____ AVIZAT
Mariana PITIC, șef al Direcției instruire și cercetare

CHIȘINĂU, 2014

I. PRELIMINARII

Deontologia și etica profesională a procurorului constituie un ansamblu de norme de conduită care îi revin procurorului în cadrul exercitării atribuțiilor de serviciu și în viața privată.

Deoarece supremația legii poate exista doar într-un stat de drept, puternic și integru, procurorii sunt obligați în virtutea profesiei prestate să respecte normele deontologiei și eticii corespunzătoare statutului lor înalt în societate.

Conformarea standardelor deontologiei și eticii profesionale va consolida integritatea organelor procuraturii, încrederea populației în procuratură și va contribui esențial la promovarea imaginii organelor Procuraturii atât în țară cât și peste hotare.

Procesul de reformare a organelor Procuraturii, avînd ca scop apărarea intereselor generale ale societății, ordinii de drept, drepturile și libertățile cetățenilor necesită respectarea de către procurori a standardelor de etică în corespundere cu sarcinile deosebit de importante și nobile care îi revin.

Studierea acestei discipline de către audienți, candidați la funcția de procuror este relevantă pentru cunoașterea de către aceștia a exigențelor procurorului, a modului de tratare a diverselor situații și dileme etice.

De asemenea va contribui la rezolvarea și aprecierea corectă a cazurilor concrete de încălcare a eticii de procuror, întocmirea proiectelor de Hotărâri ale Colegiului disciplinar.

II. COMPETENȚE

Prin studiul disciplinei audientul va obține următoarele competențe:

- să definească noțiunile de bază, principiile și sarcinile deontologiei și eticii procurorului;
- să poată identifica prevederile standardelor internaționale și naționale privind deontologia și etica procurorului, evoluția și istoria acestora;
- să poată identifica vulnerabilitățile în activitatea de procuror și să propună măsuri concrete de diminuare a acestora;
- să poată determina modul de soluționare a situațiilor etice și să identifice încălcările pasibile de sancționare disciplinară;
- să determine competențele și atribuțiile organelor de autoadministrare a procurorilor, secției securitate internă la soluționarea situațiilor etice.
- să poată determina formele de răspundere a procurorilor pentru încălcările admise în timpul exercitării obligațiilor de serviciu și în viața privată;
- să proiecteze încheieri ale controalelor de serviciu și hotărâri ale organelor de autoadministrare a procurorilor în situații etice concrete;

III. PRINCIPALELE OBIECTIVE

La sfârșitul studiului disciplinei audientul va fi capabil să:

- determine sarcinile deontologiei și eticii procurorului;
- cunoască prevederile standardelor internaționale și naționale privind deontologia și etica procurorului, istoria și evoluția acestora;
- identifice riscurile instituționale, vulnerabilitățile în activitatea de procuror și să propună măsuri concrete de diminuare a acestora;
- determine competențele secției securitate internă, a organelor de autoadministrare a procurorilor la soluționarea situațiilor etice;

- determine formele responsabilității procurorilor pentru încălcările de lege admise în timpul serviciului și în viața privată;
- aprecieze acțiunile, inacțiunile procurorului în situații concrete, care urmează a fi aplicate procurorilor pentru încălcările admise;
- întocmească proiecte ale actelor și încadrare juridică a acestora să propuie sancțiunile emise de secția securitate internă, organele de autoadministrare a procurorilor în limitele competențelor în situații etice concrete;
- aprecieze reglementările legislației naționale și internaționale la consolidarea integrității organelor Procuraturii.

IV. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Denumirea disciplinei	Formator	Semestrul	Total ore	Ore curs	Ore practice	Evaluarea
Deontologia și etica profesională a procurorului	Victor Ababii	II	24	8	16	colocviu diferențiat

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Nr. d/o	TEMATICA	Ore curs	Ore practice
1.	Standarde etice pentru procurori	2	2
2.	Restricțiunile și exigențele față de procurori în timpul serviciului și în afara orelor de lucru	2	4
3.	Integritatea procurorului Factori de risc instituționali în activitatea procurorilor	2	4
4.	Răspunderea și sancționarea disciplinară a procurorilor	2	6
TOTAL		8	16

VI. UNITĂȚI TEMATICE

Unități tematice	Strategii didactice Resurse logistice	Lucrul individual
<i>Tema 1. Standardele etice pentru procurori</i>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> 1. Deontologia și etica, noțiuni generale; 2. Istoricul deontologiei și eticii procurorului în Republica Moldova. 3. Reglementări ale comportamentului procurorului în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu și în afara orelor de lucru și evoluția	Curs-prelegere	<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> Brainstorming Lectura surselor din lista bibliografică

<p>acestora în Republica Moldova.</p> <p>4. Standardele internaționale privind deontologia și etica procurorului.</p> <p>5. Standardele naționale ale deontologiei și eticii procurorului.</p> <p>6. Scopul și sarcinile deontologiei și eticii procurorului.</p> <p>7. Importanța respectării standardelor deontologiei și eticii procurorului în activitatea de procuror.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>1. Să definească noțiunile deontologiei și eticii și să explice proveniența acestora, importanța lor în activitatea de procuror.</p> <p>2. Să cunoască istoricul deontologiei și eticii procurorului în Republica Moldova, evoluția acestora.</p> <p>3. Necesitatea adoptării Codurilor deontologice și de etică ale procurorului, reglementările prevăzute în aceste coduri.</p> <p>4. Locul și importanța deontologiei și eticii procurorului în activitatea organelor Procuraturii.</p> <p>5. Analiza structurală și a conținutului Codurilor deontologice și de etică ale procurorului din 2000, 2004, 2007.</p> <p>6. Analiza structurală și a conținutului Codului de etică al procurorului din 2011.</p> <p>7. Să formuleze situații de încălcare a principiilor deontologiei și eticii procurorului.</p>	<p>Seminare</p> <ul style="list-style-type: none"> - Expuneri verbale a audiențelor - Lucrul în grup 	<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>Soluționarea situațiilor etice</p> <p>Lectura surselor din lista bibliografică.</p>
<p><i>Tema 2. Restricțiile și exigențele față de procuror în timpul serviciului și în afara orelor de lucru.</i></p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>1. Restricțiile și exigențele procurorului în exercițiul atribuțiilor funcționale.</p> <p>2. Comportamentul procurorului în viața privată</p> <p>3. Incompatibilitățile și restricțiile față de procuror prevăzute de Legea cu privire la procuratură, Codul de etică al procurorului.</p> <p>4. Soluționarea conflictelor de interese în activitatea de procuror.</p> <p>5. Restricțiile ce țin de prevenirea comportamentului corupțional în activitatea procurorilor.</p> <p>6. Legislația națională și reglementările departamentale ce țin de prevenirea comportamentului corupțional al procurorului.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>1. Să formuleze și să argumenteze cerințele și</p>	<p>Curs prelegere</p> <ul style="list-style-type: none"> - tabla flircart - utilizarea ordinelor Procurorului General <p>Seminar</p>	<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>-soluționarea</p>

<p>Procuraturii</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Aprecierea cadrului juridic internațional, național și departamental de asigurare a integrității în organele Procuraturii. 4. Identificarea și aprecierea vulnerabilităților în organele procuraturii 5. Formularea planului de integritate în organele Procuraturii 6. Aprecierea și analiza factorilor de risc în activitatea procurorilor 7. Identificarea factorilor de risc în situații concrete din activitatea procurorilor și măsurile ce urmează a fi întreprinse între diminuarea factorilor de risc. 8. Influența factorilor de risc în activitatea practică a procurorilor. 9. Competențele secției securitate internă la identificarea și iradierea fenomenelor negative în activitatea procurorilor. 10. Identificarea și aprecierea factorilor de risc în viața privată a procurorilor. 	<ul style="list-style-type: none"> - întocmirea planului de integritate - proector - tabla flipcart 	<p>literaturii inclusiv</p> <ul style="list-style-type: none"> - Legea cu privire la conflictul de interese - Legea cu privire la procuratură
<p><i>Tema 4. Răspunderea și sancționarea disciplinară a procurorilor</i></p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Principiile răspunderii disciplinare a procurorilor 2. Cadrul legislativ, care reglementează răspunderea disciplinară a procurorilor 3. Mecanismul existent în organele procuraturii de sancționare disciplinară. 4. Competențele secției securitate internă la cercetarea și aprecierea acțiunilor, inacțiunilor procurorilor pasibile de sancționare disciplinară. 5. Competențele organelor de autoadministrare a procurorilor la examinarea cazurilor de încălcare a deontologiei și eticii procurorilor și sancționare disciplinară. 6. Consecințele aplicării sancțiunii disciplinare în privința procurorului și ridicarea sancțiunii disciplinare înainte de termen. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Enumerarea și expunerea principiilor răspunderii disciplinare a procurorilor 2. Să expună și să aprecieze prevederile legislației în vigoare, care reglementează răspunderea și sancționarea disciplinară a procurorilor. 	<p>Curs prelegere</p> <ul style="list-style-type: none"> - tabla flipcart - laptop <p>Seminare</p> <ul style="list-style-type: none"> -studiu de caz - soluționarea spețelor -analiza 	<p>-Soluționarea spețelor</p> <ul style="list-style-type: none"> - Studierea literaturii -Întocmirea

<ol style="list-style-type: none"> 3. Aprecierea acțiunilor-inacțiunilor procurorilor în cadrul exercitării atribuțiilor de serviciu și în viața privată pasibile de sancționare disciplinară. 4. Analiza și aprecierea mecanismului existent în organele procuraturii de sancționare disciplinară a procurorilor. 5. Aprecierea competențelor secției securitate internă la cercetarea delictelor procurorilor pasibile de sancționare disciplinară 6. Întocmirea proiectelor de încheieri ale controalelor de serviciu în situații etice concrete. 7. Aprecierea competențelor organelor de autoadministrare a procurorilor la examinarea procedurilor disciplinare 8. Întocmirea proiectelor de Hotărâri ale Colegiului disciplinar în situații etice concrete. 9. Analiza situațiilor etice concrete 10. Analiza și propunerea îmbunătățirii mecanismului existent de sancționare disciplinară a procurorilor și forme noi de responsabilitate pentru abateri disciplinare. 	<p>proiectelor de încheieri ale controalelor de serviciu și Hotărâri ale Colegiului disciplinar - Lucrare practică la soluționarea situațiilor etice.</p>	<p>proiectelor încheierilor controalelor de serviciu și ale Hotărâri ale Colegiului disciplinar.</p>
---	---	--

VII. EVALUAREA

A. Evaluarea continuă :

- Comunicări
- Chestionare
- Lucrul individual
- Lucrul în grup
- Discuții pe marginea subiectelor
- Studiu pe caz
- Rezolvarea situațiilor etice
- Dezbateri
- Lucrare de control cu soluționarea situațiilor etice

B. Evaluarea finală se va realiza sub formă de colocviu diferențiat la finele disciplinei de studiu.

VIII. BIBLIOGRAFIE

Acte legislative și normative:

1. Constituția Republicii Moldova
2. Legea cu privire la Procuratură nr. 294-XVI din 25.12.2008
3. Legea cu privire la conflictul de interese nr. 16-VVI din 15.02.2008
4. Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158-XVI din 04.07.2008
5. Legea cu privire la prevenirea și combaterea corupției
6. Legea privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice nr. 271-XVI din 18.12.2008
7. Codul Penal
8. Codul de procedură penală
9. Codul Muncii.
10. Ghidul cu privire la rolul procurorilor, aprobat la Congresul 8 al Națiunilor Unite cu privire la prevenirea crimei și tratamentul delicvenților în 1990.
11. Standardele de responsabilitate profesională și declarații privind drepturile și obligațiile esențiale ale procurorilor, adoptate de către Asociația Internațională a Procurorilor la 23.04.1999.
12. Recomandările Consiliului Europei REC (2000) din 11.05.2000 privind codurile de conduită pentru funcționarii publici și REC (2000) 19 cu privire la rolul procuraturii în cadrul sistemului de justiție penală.
13. Ghidul European al eticii și conduitei procurorului „Ghidul de la Budapesta”, adoptat la Conferința Procurorilor Generali din Europa la 31.05.2005
14. Declarația Universală a Drepturilor Omului din 10.12.1948
15. Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice din 16.12.1966
16. Convenția Europeană a Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului
17. Carta Drepturilor Fundamentale ale Uniunii Europene din 2000.
18. Codul de etică al judecătorului din 29.11.2007.
19. Concepția asigurării securității interne în organele procuraturii Republicii Moldova.
20. Regulamentul secției securitate internă.
21. Regulamentul cu privire la efectuarea controlului de serviciu în organele Procuraturii.
22. Codul de etică al Procurorului

Literatură didactică și științifică:

1. Bauman Z. Etica postmodernă, Timișoara 2000.